

CẢM NHẬN HÌNH ẢNH CÁC NỮ THANH NIÊN XUNG PHONG TRONG TRUYỆN NGẮN NHỮNG NGÔI SAO XA XÔI

1. Dàn ý phân tích các nữ thanh niên xung phong

a. Mở bài:

- Giới thiệu tác phẩm Những ngôi sao xa xôi của Lê Minh Khuê.
- Giới thiệu chung về ba cô gái trong tổ trinh sát mặt đường.

b. Thân bài:

- Khái quát hoàn cảnh sống và chiến đấu của 3 cô gái:
 - + Sống và chiến đấu trên tuyến đường Trường Sơn đầy bom đạn.
 - + Họ phải đối mặt đó là cuộc chiến đấu ác liệt và chính là công việc tổ trinh sát mặt đường - một công việc hơn cả nặng nhọc, đó là nhiệm vụ hiểm nghèo.
- Vẻ đẹp chung của ba cô gái:
 - + Họ có lòng yêu nước sâu sắc, sống có lí tưởng cao đẹp.
 - + Tinh thần trách nhiệm cao với công việc, lòng dũng cảm, gan dạ không sợ gian khổ hy sinh.
 - + Họ có tâm hồn trong sáng, lạc quan, yêu đời.
 - + Họ là những nữ thanh niên xung phong có tình đồng đội gắn bó, thân thiết.
- Vẻ đẹp riêng của ba cô thanh niên xung phong:
 - + Nho là một cô gái trẻ, xinh xắn nhưng trong chiến đấu thì rất dũng cảm, hành động thật nhanh gọn.
 - + Nhân vật Phương Định là đại diện các cô gái trẻ Hà Nội vào chiến trường tham gia đánh giặc, tuy gian khổ nhưng vẫn giữ được cái phong cách riêng của người Hà Nội, rất trữ tình và đáng yêu. Là một cô học sinh thành phố, nhạy cảm và hồn nhiên, thích mơ mộng và hay sống với những kỉ niệm của tuổi thiếu nữ vô tư về gia đình và về thành phố của mình.
 - + Nhân vật chị Thao lớn tuổi hơn nên những ước mơ và dự định về tương lai cũng thiết thực hơn. Một người chị nông thôn, đầy tinh thần trách nhiệm, dám quyết đoán, biết hi sinh và nhường nhịn.

c. Kết bài:

- Nêu cảm nhận chung của em về vẻ đẹp tâm hồn của 3 cô thanh niên xung phong trong truyện ngắn Những ngôi sao xa xôi.

2. Bình giảng hình tượng các nữ thanh niên xung phong

Trong đội ngũ cả dân tộc ra trận thời kỳ kháng chiến chống Mỹ, có sự góp mặt của một "binh chủng" đặc biệt: Thanh niên xung phong. Trên tuyến đường Trường Sơn huyền thoại nối liền Bắc - Nam, lực lượng thanh niên xung phong có một vai trò hết sức quan trọng: tham gia mở đường, phá bom, san lấp hố bom, bảo đảm cho con đường huyết mạch ấy luôn được thông suốt cho những đoàn quân, đoàn xe ra trận. Viết về Trường Sơn, không thể thiếu hình ảnh các cô gái thanh niên xung phong - bởi chiếm số đông trong lực lượng này là nữ thanh niên. Văn học thời kỳ kháng chiến chống Mỹ đã ghi lại được nhiều hình ảnh đẹp, chân thực, cao cả của các cô gái thanh niên xung phong, trong thơ Phạm Tiến Duật (Trường Sơn Đông -

Trường Sơn Tây; Gửi em, cô gái thanh niên xung phong), Lâm Thị Mỹ Dạ (Khoảng trời - hố bom), Nguyễn Đình Thi (Lá đỏ), truyện ngắn của Đỗ Chu (Ráng đỏ), tiểu thuyết của Đào Vũ (Con đường mòn ấy)... Truyện ngắn "Những ngôi sao xa xôi" của Lê Minh Khuê góp thêm những chân dung đẹp, chân thực và sinh động vào loại hình tượng nhân vật khá quen thuộc ấy của văn học một thời.

Truyện kể về cuộc sống và công việc thường ngày của một tổ trinh sát mặt đường gồm ba cô gái thanh niên xung phong tại một trọng điểm trên tuyến đường Trường Sơn. Nhiệm vụ của họ là quan sát địch ném bom, đo khối lượng đất đá phải san lấp do bom địch gây ra, đánh dấu vị trí các trái bom chưa nổ và phá bom. Công việc của họ hết sức nguy hiểm vì thường xuyên phải chạy trên cao điểm, giữa ban ngày và máy bay địch có thể ập đến bất cứ lúc nào. Họ ở trong một cái hang, dưới chân cao điểm, tách xa đơn vị. Cuộc sống của ba cô gái ở nơi trọng điểm giữa chiến trường dù khắc nghiệt và nguy hiểm nhưng vẫn có những niềm vui hồn nhiên của tuổi trẻ, những giây phút thanh thản, mơ mộng và đặc biệt là rất gắn bó, yêu thương nhau trong tình đồng đội dù mỗi người một cá tính.

Tổ trinh sát mặt đường có ba cô gái là Phương Định, Nho, Thao. Họ còn rất trẻ, nhiều mơ mộng. Công việc chính của các cô là "đo khối lượng đất lấp vào hố bom, đếm bom chưa nổ và nếu cần thì phá bom" – rất nguy hiểm và đòi hỏi ý chí cao. Nhưng ba cô gái ấy luôn hoàn thành tốt công việc. Công việc không hề đơn giản chút nào, luôn phải chạy trên cao điểm suốt cả ngày. Đôi lúc bị bom vùi về chỉ nhìn thấy hai con mắt lấp lánh, những lúc ấy họ thường gọi nhau bằng cái tên rất ngộ nghĩnh "những con quỷ mắt đen". Bất chấp những khó khăn của công việc họ vẫn tìm được cho mình những niềm vui, lấp đi nỗi buồn khi nhớ về gia đình, bạn bè. Say mê ca hát, làm đẹp cho cuộc sống. Họ cũng giống như nhiều cô gái tuổi mới lớn khác. Mặc dù sống trong chiến tranh với những hiểm nguy luôn rình rập nhưng họ vẫn yêu nghệ thuật, yêu cái đẹp. Và trong công việc họ là những người có tinh thần trách nhiệm, có lòng dũng cảm, không ngại hy sinh thân mình. Một ngày của các cô gái trẻ thường kết thúc khi "phá bom đến năm lần. Ngày nào ít : ba lần". Với họ công việc không đơn giản là nhiệm vụ nữa, mà nó đã ăn sâu vào tâm trí, như một điều gì đó không thể thiếu. Hình ảnh Phương Định và Thao moi đất bẻ Nho lên khi hầm bị sập thật cảm động. Ở một nơi nguy hiểm, cái chết luôn cận kề nhưng trong họ vẫn có tình đồng đội thắm thiết, hơn thế nữa đó còn là tình chị em gắn bó trong một gia đình.

Cùng chung sống với nhau, nhưng ở mỗi người vẫn bộc lộ những tính cách riêng biệt. Thao là chị cả của nhóm, là người chỉ huy công việc. Không hiểu có phải vì lí do này hay không mà trong tác phẩm cô luôn hiện ra với vẻ bề ngoài cứng rắn, xử lý công việc một cách cương quyết, táo bạo. Có lẽ, do chị là người lớn tuổi nhất trong nhóm nên suy nghĩ có phần thiết thực và những dự tính về tương lai rõ ràng hơn. Nhưng ẩn chứa sau vẻ cứng cỏi là trái tim giàu tình cảm. Chị luôn dành những công việc khó khăn về mình. Sở thích của chị thật giản dị, lúc rảnh rỗi chị thích chép lời bài hát, thậm chí chép cả những lời tự bịa ra. Qua nhân vật Thao, ta cũng thấy rõ được những khát khao trong công việc và những rung động của tuổi trẻ thời kháng chiến.. Không trầm tư như Thao, Nho là một cô gái hồn nhiên, thích được ăn kẹo, trắng trẻo và có vóc người nhỏ bé. Những hình ảnh trên cho người đọc hình dung ra một cô gái rất đáng yêu và vô tư. Nhưng trái lại Nho rất dũng cảm trong công việc. Đó là khi Nho bị thương, mọi người thì rất lo, còn Nho lại nói: "Không chết đâu, đơn vị đang làm đường kia mà. Việc gì khiến mọi người lo lắng".

Ba cô gái từ những miền quê khác nhau đến với con đường Trường Sơn, tại một vùng trọng điểm ác liệt và ở họ đều hình thành những phẩm chất chung của người chiến sĩ thanh niên xung phong: Tinh thần trách nhiệm cao đối với nhiệm vụ, lòng dũng cảm không sợ hy sinh, tình đồng đội gắn bó. Ở họ còn có những nét chung của các cô gái trẻ: dễ xúc cảm, nhiều mơ ước, hay mơ mộng, dễ vui mà cũng dễ trầm tư. Họ cũng thích làm đẹp cho cuộc sống

của mình, ngay cả trong hoàn cảnh chiến trường (Nho thích thêu thùa, chị Thao chăm chép bài hát, Định thích ngắm mình trong gương, ngồi bó gối mơ mộng và hát). Trong ba người thì Nho và Phương Định trẻ hơn nên cũng hồn nhiên và giàu mơ mộng, còn chị Thao lớn tuổi hơn nên những mơ ước và dự định về tương lai cũng thiết thực hơn. Người tổ trưởng ấy chiến đấu rất dũng cảm, chỉ huy rất kiên cường nhưng lại rất sợ khi phải nhìn thấy máu và còn sợ cả vắt nữa. Phương Định là nhân vật kể chuyện, đồng thời cũng là nhân vật trung tâm của truyện. Ở nơi trọng điểm ác liệt, hàng ngày giáp mặt với hiểm nguy và cái chết, chiến đấu dũng cảm, nhưng ở cô vẫn không mất đi sự hồn nhiên, nhạy cảm, tâm hồn trong sáng và nhiều mơ mộng. Cũng như các cô gái mới lớn, Phương Định nhạy cảm và quan tâm đến hình thức của mình. Cô tự đánh giá: "Tôi là con gái Hà Nội. Nói một cách khiêm tốn, tôi là một cô gái khá, hai bím tóc dày tương đối mềm, một cái cổ cao, kiêu hãnh như đài hoa loa kèn. Còn mắt tôi thì các anh lái xe bảo: "Cô có cái nhìn sao mà xa xăm!". Cô biết mình được nhiều người, nhất là các anh lính để ý và có thiện cảm. Điều đó làm cô thấy vui và cả tự hào, nhưng chưa dành riêng tình cảm cho một ai. Nhạy cảm, nhưng cô lại không hay biểu lộ tình cảm của mình, tỏ ra kín đáo giữa đám đông, tưởng như là kiêu kỳ. Phương Định là cô gái hồn nhiên, hay mơ mộng và thích hát ("Tôi mê hát. Thường cứ thuộc một điệu nhạc nào đó rồi bịa ra lời mà hát. Lời tôi bịa lộn xộn mà ngớ ngẩn đến tôi cũng ngạc nhiên, đôi khi bỏ ra mà cười một mình, Tôi thích nhiều bài. Những bài hành khúc bộ đội hay hát trên những ngã đường mặt trận. Tôi thích dân ca quan họ mềm mại, dịu dàng. Thích Ca-chiu-sa của Hồng quân Liên Xô. Thích ngồi bó gối mơ màng").

Qua những gì đã phân tích, chúng ta có thể thấy được những nét chung và nét riêng về phẩm chất và tâm hồn hết sức cao đẹp của chị Thao, Phương Định và Nho. Bằng tài năng trong việc miêu tả nhân vật, đặc biệt là nghệ thuật phân tích tâm lí nhân vật, tác giả Lê Minh Khuê đã khắc họa thành công hình tượng ba cô gái thanh niên xung phong với những phẩm chất anh hùng cách mạng, đại diện cho thế hệ trẻ Việt Nam giai đoạn kháng chiến chống Mỹ.

3. Phân tích hình ảnh các nữ thanh niên xung phong

Lê Minh Khuê viết Những ngôi sao xa xôi năm 1971, ngay khi cuộc chiến tranh chống Mỹ đang trong giai đoạn ác liệt nhất. Cả dân tộc gồng mình chống lại âm mưu xâm lược và xâm chiếm của kẻ thù. Nhiều người đã ngã xuống nhưng không thể khiến dân tộc ta nao núng. Tuổi trẻ đã đứng lên. Tuổi trẻ đã lấy thân mình che chở cho đất nước. Tuổi trẻ đã gắn sinh mệnh của mình với sinh mệnh của dân tộc, quyết gìn giữ tổ quốc thiêng liêng. Tinh thần ấy sáng rực hào quang, trở thành nguồn sáng trong văn học và trong cuộc chiến.

Nhẹ nhàng như tâm hồn phụ nữ của mình, Lê Minh Khuê đi tìm những vẻ đẹp ẩn khuất và phát hiện ra vẻ đẹp đậm sâu ở những nữ thanh niên xung phong trong cuộc sống đời thường và trong chiến đấu. Câu chuyện kể về ba nữ thanh niên xung phong làm nhiệm vụ trinh sát mặt đường gồm Thao, Phương Định và Nho. Công việc của họ là quan sát tọa độ ném bom của địch, kiểm tra đo đạc các hố bom, san lấp mặt đường và nếu cần sẽ phá bom nổ chậm. Đó là một công việc vất vả và vô cùng hiểm nguy, trong khi ba cô gái có tuổi đời rất trẻ.

Dựa trên bối cảnh không gian khốc liệt nơi tuyến đường Trường Sơn, tác giả Lê Minh Khuê đã xây dựng thành công hình ảnh ba cô gái thanh niên xung phong: Phương Định, chị Thao và Nho với những nét chung về phẩm chất và tâm hồn hết sức cao đẹp. Trước hết, họ đều là những con người có tinh thần yêu nước. Trước hoàn cảnh đất nước bị xâm lược, giống như biết bao chàng trai, cô gái Việt Nam thời bấy giờ, họ đã đi theo tiếng gọi của Tổ quốc với lý tưởng cao đẹp là đánh đuổi giặc Mĩ, góp sức vào công cuộc giải phóng miền Nam, thống nhất đất nước. Là những nữ trinh sát mặt đường, cả ba cô gái đều có tinh thần trách nhiệm cao với công việc của mình, thể hiện qua việc chỉ cần nghe tiếng máy bay trinh sát là các cô đã chuẩn bị tư thế, sẵn sàng thực hiện nhiệm vụ. Đối mặt với những hiểm nguy, có lúc họ thoáng nghĩ đến cái chết nhưng chỉ là cái chết "mờ nhạt, không cụ thể", và đặt nhiệm

vụ lên trên cả tính mạng của mình "liệu mình có nổ, bom có nổ không?". Họ còn là những cô gái thanh niên xung phong vô cùng gan dạ, dũng cảm. Dù làm việc trong môi trường và hoàn cảnh chiến đấu đầy nguy hiểm nhưng các cô vẫn sẵn sàng làm nhiệm vụ phá bom mà không cần sự trợ giúp của đơn vị và nói về công việc đó bằng giọng điệu thản nhiên "Quen rồi, một ngày chúng tôi phá bom đến năm lần,...". Đặc biệt, giữa họ có tình đồng đội gắn bó, thân thiết. Trong những năm tháng mưa bom bão đạn, các cô vẫn hiểu suy nghĩ của nhau qua ánh mắt, đồng thời luôn quan tâm, chăm sóc lẫn nhau rất chu đáo; đặc biệt là khi Nho bị thương, Phương Định và chị Thao hết sức lo lắng, săn sóc. Ngoài những nét chung về phẩm chất, các cô gái còn có nét chung về tâm hồn. Cả ba cô gái đều rất lạc quan, yêu đời: sống giữa chiến trường khốc liệt nhưng họ vẫn tạo cho mình đời sống tinh thần phong phú qua tiếng hát, tiếng cười. Họ còn có nét chung của các cô gái trẻ: đầy nữ tính, hay mơ mộng, dễ vui nhưng cũng hay trầm tư. Nếu Nho thích thêu thùa thì chị Thao chăm chép bài hát và thích làm bánh, còn Phương Định thích hát, thích bó gối mộng mơ và ngắm nhìn mình trong gương. Như vậy, qua những gì đã phân tích, chúng ta có thể thấy rằng giữa các nữ thanh niên xung phong có những nét chung về phẩm chất, tâm hồn vô cùng cao đẹp và đại diện cho thế hệ trẻ trong công cuộc kháng chiến chống Mỹ.

Ở ba nữ thanh niên xung phong có những phẩm chất chung của người chiến sĩ kiên trung, bất khuất. Ba cô gái ấy là những cô gái còn rất trẻ và đang trong độ tuổi đôi mươi. Họ sẵn sàng nghe theo tiếng gọi thiêng liêng của tổ quốc mà rời xa thành phố đầy tiện nghi, rời xa mái trường mến yêu và tình nguyện đi đến chiến trường nơi mà có đầy bom đạn vô cùng nguy hiểm. Họ đã hi sinh tuổi thanh xuân của mình để có thể thực hiện những lý tưởng cao đẹp trong họ.

Cả ba cô gái đều có tinh thần trách nhiệm vô cùng cao trong công việc của mình. Họ bình tĩnh, can trường, gan dạ và có tinh thần hy sinh vô cùng cao cả. Mặc dù những cô gái ấy có tuổi đời còn rất trẻ, nhưng các cô ấy luôn phải đối mặt với bom đạn vô cùng nguy hiểm. Do để con đường mà các anh chiến sĩ lái xe đi an toàn thì họ luôn sẵn sàng trong việc ra ngoài mặt trận, mỗi khi có lệnh là các cô đi ngay, họ luôn làm việc một cách tự nguyện và lúc nào cũng nhận nguy hiểm về phía mình.

Dù sống trong một tập thể nhỏ rất gắn bó với nhau nhưng mỗi người vẫn có một nét cá tính. Nho có nét trẻ trung xinh xắn "trông nó mát mẻ như một que kem trắng" đồng thời cũng rất hồn nhiên. "Nho thích tắm suối, dù biết khúc suối ấy đang có bom nổ chậm" hồn nhiên nhưng cô vẫn rất kiên định dũng cảm khi Nho bị thương không hề rên la, không muốn đồng đội phải lo lắng cho mình. Còn Phương Định là cô gái thành phố rất nhạy cảm và hay quan tâm đến hình thức của mình. Đặc biệt cô thường sống với những kỉ niệm vì thế khi trận mưa đá thoáng qua là tất cả những kỉ niệm về gia đình, về thành phố thân yêu sống dậy trong lòng cô một cách say sưa tràn đầy. Cuối cùng chị Thao là đội trưởng từng trải hơn, không còn hồn nhiên như hai người đồng đội nhưng cũng không thiếu những khát khao những rung động tuổi trẻ. Chị chiến đấu dũng cảm nhưng lại rất sợ khi nhìn thấy máu, thấy vết. Những nét riêng đó làm cho nhân vật hiện lên một cách sống động và đáng yêu hơn.

Cuộc sống của họ thật nhiều gian khổ và nguy hiểm như vậy nhưng họ lúc nào cũng yêu đời. Bởi lẽ trong lòng họ biết rõ rằng cuộc chiến này sẽ còn kéo dài và chỉ có những niềm tin và những lời động viên nhau mới có thể giúp họ vượt qua được những khó khăn và gian khổ này. Và cứ như thế, cuộc đời của họ lúc nào cũng rộn ràng những tiếng cười và đầy ắp niềm vui mặc dù cuộc chiến xung quanh họ vẫn diễn ra vô cùng khốc liệt và tàn nhẫn.

Ba cô gái ấy như một mùa xuân rực rỡ, trong lành, tràn trề sức sống, khiến cho ai cũng say đắm. Họ đẹp ở hình thức và đẹp cả trong tâm hồn. Tuy sống mỗi ngày trong hang đá, sống giữa khói bụi và những làn mặt đất rung chuyển dữ dội nhưng những cô gái này lại có tâm hồn rất đẹp, rất hồn nhiên, mơ mộng và lạc quan về tương lai. Như thế những tâm hồn ấy

chưa từng bị chiến tranh làm bẩn dù chỉ một chút thôi. Ngoài Nho, Thao, Phương Định, dưới mưa bom bão đạn của kẻ thù, trên tuyến đường Trường Sơn ấy vẫn có rất nhiều những tâm hồn trong như những giọt sương đầu ngày và đẹp như những cánh hoa đầu xuân.

www.eLib.vn